

Tietojohtaminen kunnissa, 1. seminaari

Aika: keskiviikko 25.3.2020 klo 9.00–15.15

Paikka: Kuntatalo, Toinen Linja 14, Helsinki, kokoustila A 3.6 / etäosallistuminen

Ohjelma

- 09.00–09.30** **Aamiainen ravintola Kalliokivessä**
- 09.30–10.15** **Avaus: Kuntien taloustilanne tänään**
Ilari Soosalu, Kuntaliitto
- Keskustelu**
- 10.15–11.00** **Automaattinen talousraportointi**
Denis Galkin, valtiovarainministeriö
- Keskustelu**
- 11.00–11.30** **Projektin kautta kunnissa edistettävät asiat:
Tiedolla johtaminen & Kuntien ja kuntayhtymien palveluluokitus**
Kimmo Haapasalo, FCG
Minnamaria Korhonen, Kuntaliitto
- 11.30–12.30** **Lounas ravintola Kalliokivessä**
- 12.30–13.30** **Kuopion kaupungin palvelutiedolla johtamisen hanke**
Raija Löf, Kuopion kaupunki
- Keskustelu**
- 13.30–15.15** **Taloushallinnon ruuhkavuodet - palvelumuotoilutyöskentely**
Tom Holmroos, Kuntaliitto
- Kahvit työskentelyn lomassa**
- 15.15** **Tilaisuuden päättäminen ja näkemiin!**

Ilmoittaudu mukaan seminaariin 20.3.2020 mennessä **webropol-linkin** kautta:

<https://bit.ly/2USFWnx>

Lisätietoja seminaarista antaa:

Minnamaria Korhonen, erityisasiantuntija, kuntatalous
puh. 050 513 4641

sähköposti: minnamaria.korhonen@kuntaliitto.fi

Kuntien taloustilanne tänään

Tietojohtaminen kunnissa, 1. seminaari 25.3.2020

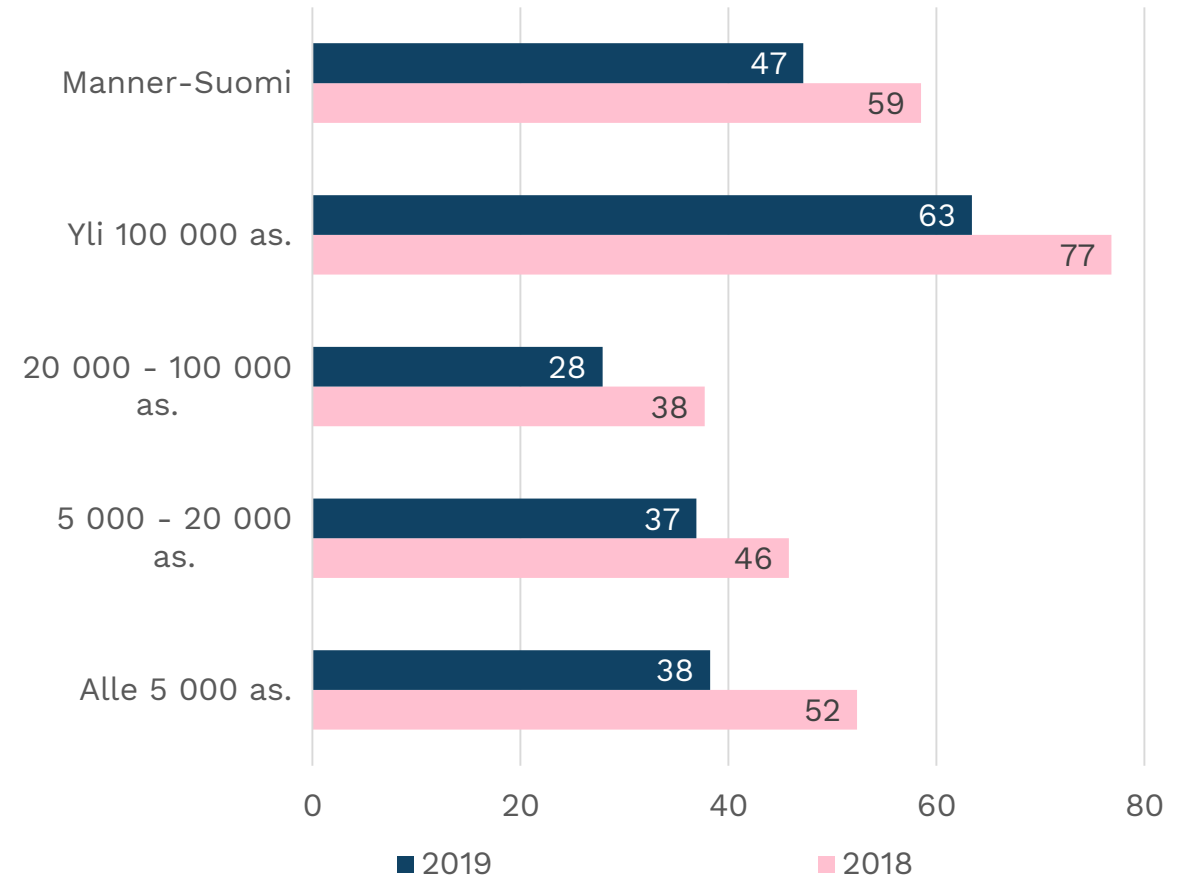
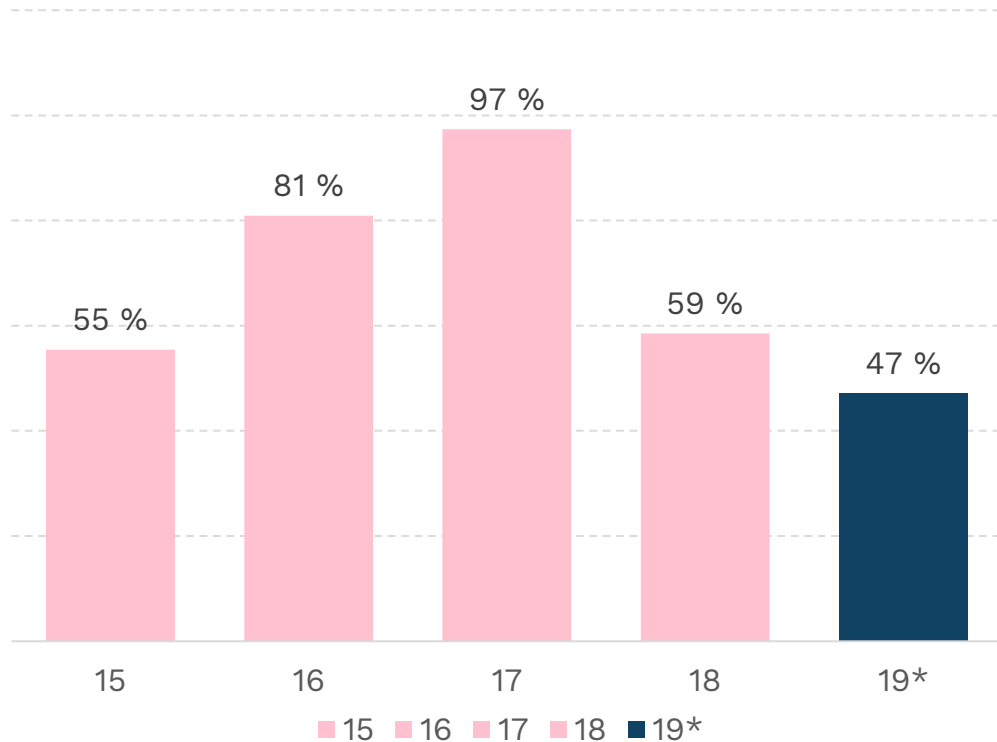
@IlariSoosalu



**Oliko vuosi 2019
historian surkein
kuntataloudessa?**



Investointien tulorahoitus-% Manner-Suomen kunnissa



Lähde: Tilastokeskus, vuosi 2019 tilinpäätösarvioiden mukaan

Tietoja Manner-Suomen kuntien taloudesta 2010-2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 tpa
Vuosikate:										
Mrd. euroa	2,47	2,05	1,34	2,06	2,20	1,89	2,70	3,27	2,07	1,80
Asukasta kohti, €	461	382	248	380	403	347	492	596	376	327
Vuosikate %:a poistoista	145	118	71	100	106	91	127	149	94	80
Vuosikate %:a investoinneista ¹⁾	99	73	46	72	78	68	93	114	67	54
Tilikauden tulos, mrd. € ²⁾	1,83	0,42	-0,31	0,37	2,03	0,14	0,89	1,19	-0,11	-0,11
Toim. ja invest. rahavirta, mrd. € ²⁾	1,08	-0,93	-1,68	-0,89	-0,09	-0,89	-0,07	0,47	-1,04	-1,34
Lainakanta:										
Mrd. euroa	10,45	10,95	12,21	13,79	14,68	15,50	16,09	16,17	16,73	18,42
Vuosimuutos, %	6,9	4,7	11,6	12,9	6,5	5,6	3,8	0,5	3,5	9,9
Asukasta kohti, €	1 956	2 038	2 262	2 542	2 697	2 841	2 939	2 949	3 048	3 356
Kuntien lkm (ko. vuoden kuntajaolla):										
Kuntien lukumäärä yhteensä	326	320	320	304	304	301	297	295	295	295
Vuosikate negatiivinen	7	34	80	28	10	13	14	4	44	56
Tilikauden tulos negatiivinen	55	141	227	137	104	107	94	51	200	225

1) %:a **poistonalaisten investointien** omahankintamenoista = Investointimenot – Maa- ja vesialueiden hankinta – Osakkeiden ja osuuksien hankinta – Rahoitusosuudet investointeihin.

2) Vuosi 2010 sisältää HSY:n perustamisesta johtuvia satunnaisia tuloja noin 0,95 mrd. €. Vuosi 2014 sisältää liikelaitosten yhtiöittämisistä johtuvia satunnaisia tuloja noin 1,7 mrd. €

**“Vuodesta 2020
ennakoidaan kuitenkin
selvästi parempaa
kuntatalousvuotta.”**

**“Vuodesta 2020
ennakoidaan kuitenkin
selvästi parempaa
kuntatalousvuotta.”**

Kuntien ja kuntayhtymien talous, mrd.€ (painelaskelman mukaan)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Toimintakate	-27,50	-28,55	-29,88	-31,27	-32,49	-33,74	-34,84
Verotulot	22,55	22,43	22,93	24,44	25,01	25,77	26,52
Käyttötalouden valt.os. 2)	8,54	8,50	8,53	9,43	9,89	10,33	10,67
Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,37	0,32	0,37	0,36	0,32	0,28	0,16
Vuosikate	3,96	2,70	1,95	2,97	2,74	2,64	2,50
Poistot	-2,82	-2,82	-2,92	-3,02	-3,12	-3,22	-3,32
Satunnaiset erät, netto	0,14	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07
Tilikauden tulos	1,28	-0,04	-0,90	0,03	-0,31	-0,51	-0,75
Tulorah. korjauserät	-0,53	-0,57	-0,57	-0,57	-0,57	-0,57	-0,57
Tulorahoitus, netto	3,57	2,16	1,45	2,47	2,23	2,14	2,00
Investoinnit, netto	-3,46	-3,87	-4,18	-4,34	-4,52	-4,67	-4,66
Rahoitusjäämä ¹⁾	0,11	-1,71	-2,74	-1,87	-2,29	-2,53	-2,67
Lainakanta	18,42	19,44	22,25	24,19	26,54	29,14	31,88
Rahavarat	6,40	6,04	6,04	6,04	6,03	6,03	6,04

1) Rahoitusjäämä = Toiminnan ja investointien rahavirta = Tulorahoitus + investoinnit, netto
Tulorahoitus = Vuosikate + satunnaiset erät, netto + tulorahoituksen korjauserät

Lähde: Vuodet 2017 ja 2018
Tilastokeskus,
Vuosien 2019-2023 arviot VM
7.10.2019

Kuntien ja kuntayhtymien talous, mrd.€ (painelaskelman mukaan)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Toimintakate	-27,50	-28,55	-29,88	-31,27	-32,49	-33,74	-34,84
Verotulot	22,55	22,43	22,93	24,44	25,01	25,77	26,52
Käyttötalouden valt.os. 2)	8,54	8,50	8,53	9,43	9,89	10,33	10,67
Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,37	0,32	0,37	0,56	0,32	0,28	0,16
Vuosikate	3,96	2,70	1,95	2,97	2,74	2,64	2,50
Poistot	-2,82	-2,82	-2,92	-3,02	-3,12	-3,22	-3,32
Satunnaiset erät, netto	0,14	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07
Tilikauden tulos	1,28	-0,04	-0,90	0,03	-0,31	-0,51	-0,75
Tulorah. korjauserät	-0,53	-0,57	-0,57	-0,57	-0,57	-0,57	-0,57
Tulorahoitus, netto	3,57	2,16	1,45	2,47	2,23	2,14	2,00
Investoinnit, netto	-3,46	-3,87	-4,18	-4,34	-4,52	-4,67	-4,66
Rahoitusjäämä ¹⁾	0,11	-1,71	-2,74	-1,87	-2,29	-2,53	-2,67
Lainakanta	18,42	19,44	22,25	24,19	26,54	29,14	31,88
Rahavarat	6,40	6,04	6,04	6,04	6,03	6,03	6,04

1) Rahoitusjäämä = Toiminnan ja investointien rahavirta = Tulorahoitus + investoinnit, netto
Tulorahoitus = Vuosikate + satunnaiset erät, netto + tulorahoituksen korjauserät

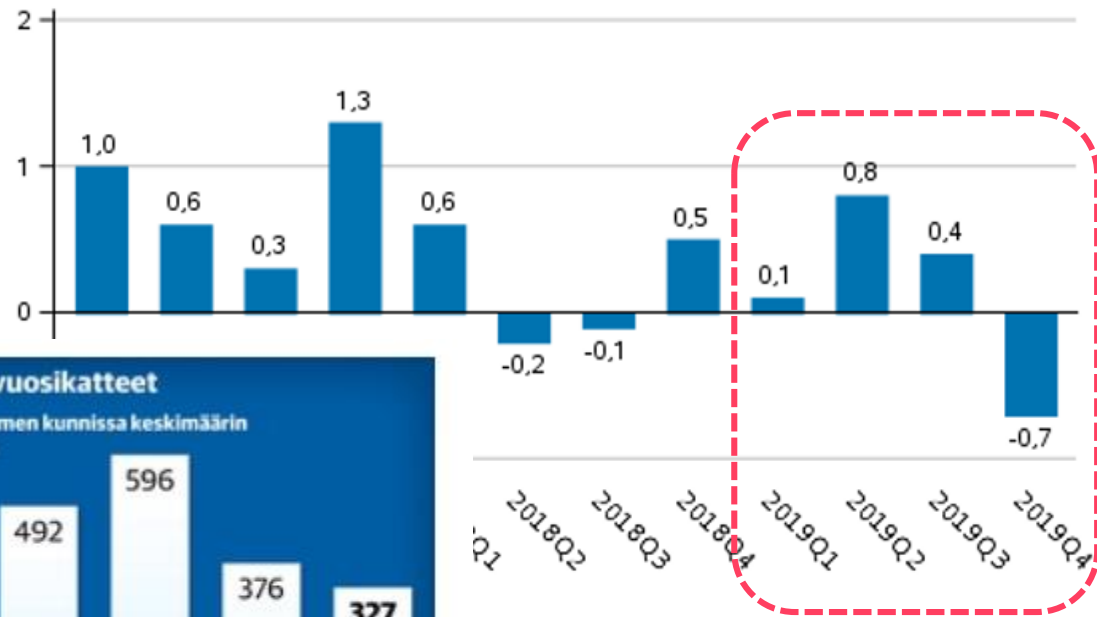
Lähde: Vuodet 2017 ja 2018
Tilastokeskus,
Vuosien 2019-2023 arviot VM
7.10.2019

2 790 000 000
tulosta

**Onko nyt
mitään muuta
kuin korona?**

Suomen kansantalous kasvoi 2019 yhden prosentin, kasvu hiipui loppuvuonna

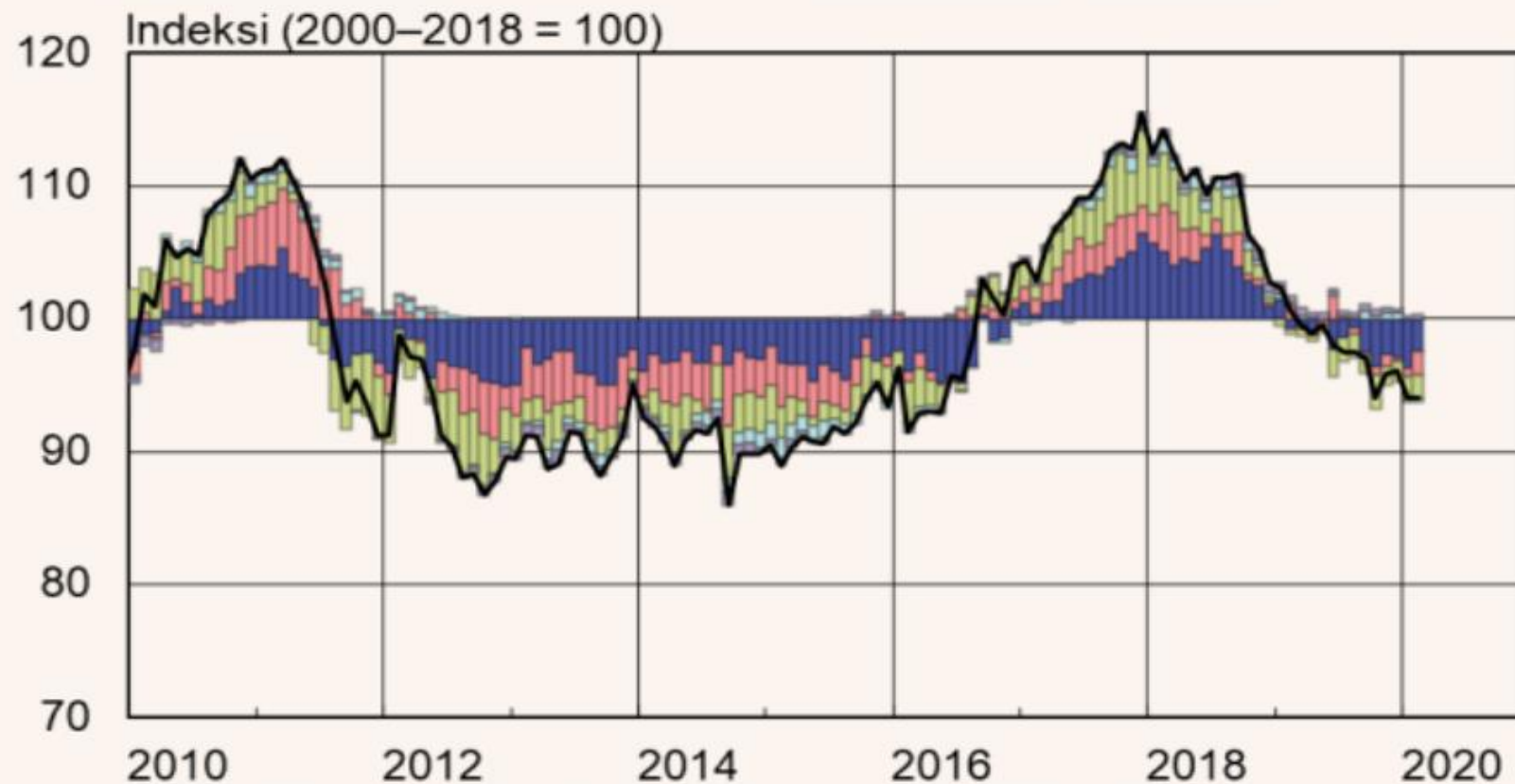
Kuvio 1. Bruttokansantuotteen volyymin muutos edellisestä neljänneksestä (kausitasoitettuna, prosenttia)



- Suomen talouskasvu oli viime vuonna ennakoitua hitaampaa
 - Eryteisesti rakentaminen supistui
 - Viennin kasvu +7 %
 - Yksityinen kulutus +1 %
- Talouskasvu hidastui vuoden viimeisellä neljänneksellä kaikilla toimialoilla, mutta kysyntäeristä heikkous näkyi erityisesti investoinneissa ja yksityisessä kulutuksessa

Koko talouden luottamusindikaattori on edelleen alhaisella tasolla

- Teollisuus
- Kuluttajat
- Rakentaminen
- Palvelualat
- Vähittäiskauppa
- Koko talouden luottamus



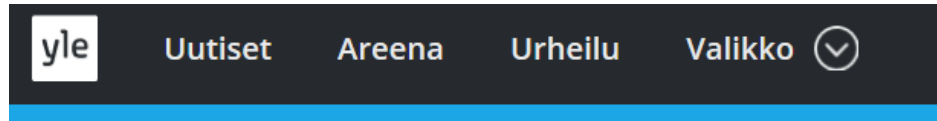
Lähde: Euroopan komissio ja Suomen Pankin laskelmat.

18.3.2020

eurojatalous.fi

38375@Indikaattorihajotelma

Maailmantalous jo piristyi vuodenvaihteessa, mutta sitten:



KORONAVIRUS

Talousvaikutukset hetki hetkeltä:
Koronavirus jatkaa
jylläämistään taloudessa,
pörssi laskussa, Suomen
Pankki ennustaa
taantumaa

Kolmasosa yrityksistä pelkää konkurssia – Keskuskauppakamarin toimitusjohtaja: "Koronavirusshokki ravistelee koko yrityskenttää"

Keskuskauppakamarin toimitusjohtaja Juho Romakkaniemi vaatii hallitukselta lisätoimia.

Koronavirus 18.3.2020 klo 00.01 | päivitetty

TALOUSSANOMAT

1. Stockmann pitää Hullut Päivät verkossa

14:25

HOK-Elanto sulkee ravintolansa, työntekijät siirtyvät ruokakauppoihin

Koronaviruksen talousvaikutusten anatomia

*Terveyspalvelujen,
viruksentorjunnan ja
lääkitsemisen tukeminen*

**Finanssipoliittinen
elvytys**

*Automaattiset vakauttajat,
julkisen kysynnän lisääminen*

**Rahapoliittinen
elvytys**

*Rahoituksen saatavuuden ja
rahoitusjärjestelmän vakauden
tukeminen*

**Tarjonta-
shokki**

*Tuotantoseisokit,
toimitusketjujen
häiriöt*

**Rajallinen
kysyntä-
shokki**

*Matkailuala,
lentoyhtiöt jne.*

**Laaja
kysyntä-
shokki**

*Tulomuodostukseen
pitkäkestoinen häiriö,
myynti laskee,
lomautuksia,
työttömyys nousee*

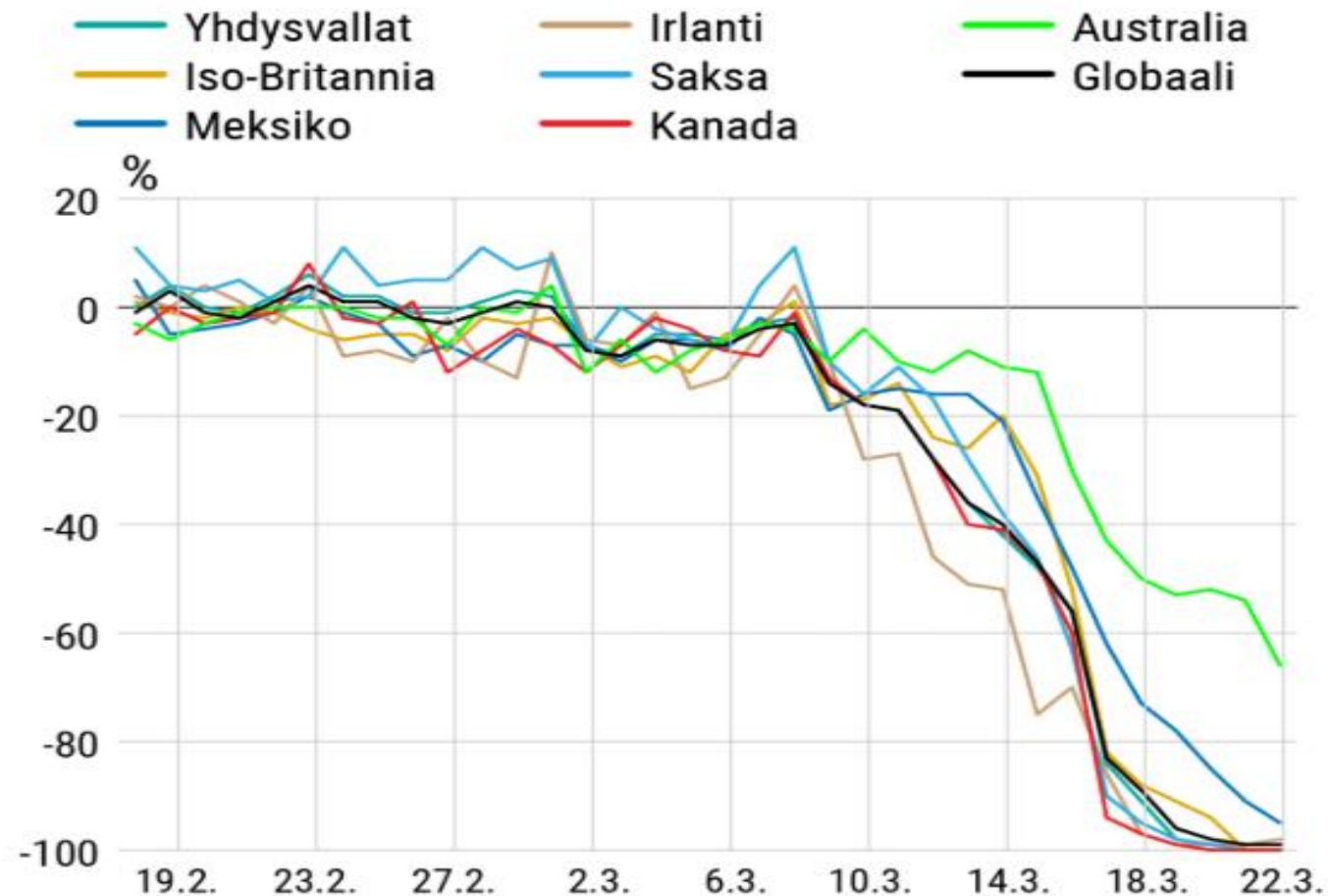
**Talousluot-
tamuksen ja
odotusten
heikkeneminen**

*Konkursseja,
luottatappioita,
verotulot laskevat*

Taantuma

Nykyinen vaihe

Ravintolavaraukset ovat loppuneet käytännössä kokonaan länsimaissa



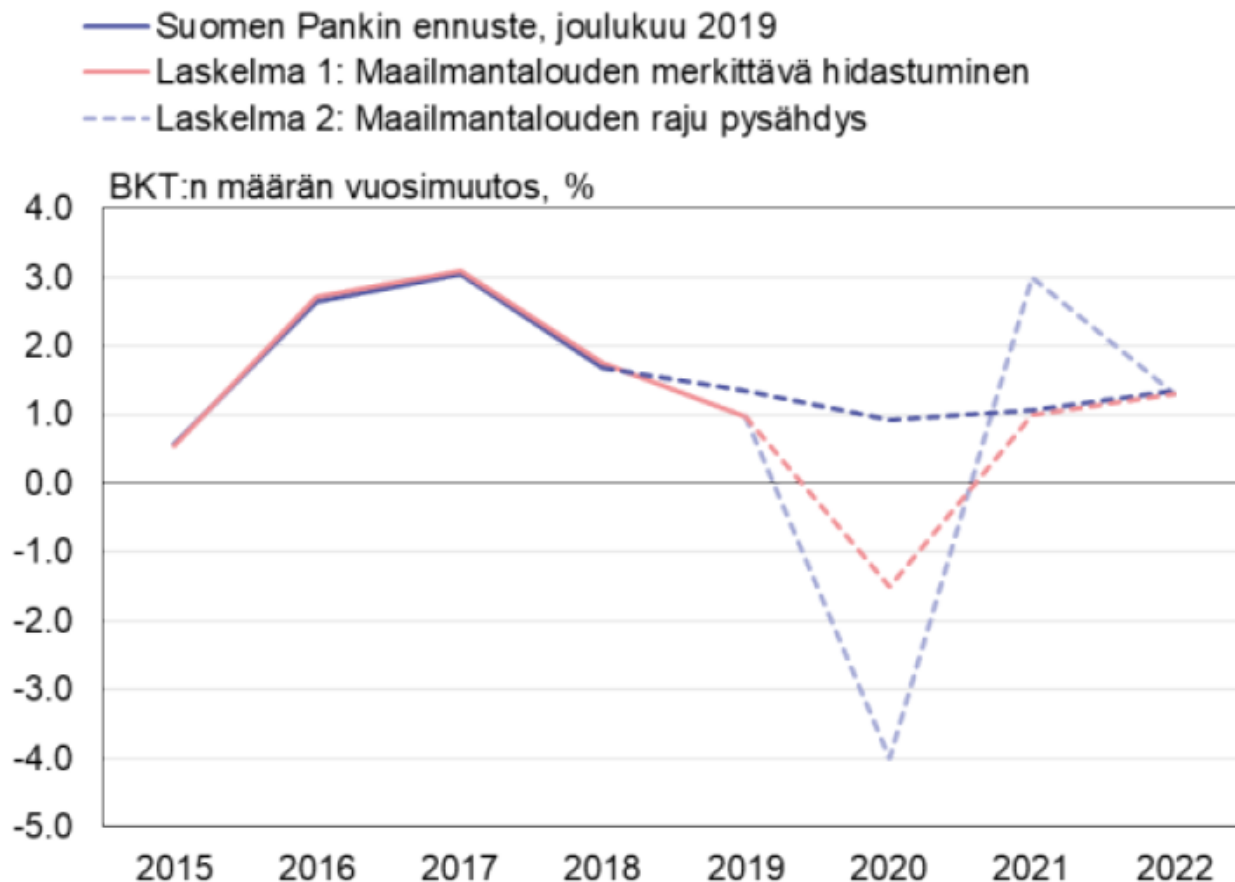
Koronakaranteenista seuraa konkurssiaalto

Koronakriisi voi olla raju mutta lyhyt

Korona pimentää kunta näkymät

Kunnat pettyivät kuntaministerin viestiin - "jaxuhali ja tsemppipeukku ei riitä"

Suomen Pankki: Talous taantumaaan. Kasvu toipuu jo vuoden loppupuolella



Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.

- Maailmanlaajuinen pandemia heikentää maailmantalouden kasvua, globaalinen shokki
- Laskelmassa 1 pandemia saadaan hallintaan, mutta kysynnän supistuminen ympäri maailmaa pudottaa maailmantalouden kasvun 1,5 % v. 2020. Suomen vientikysyntä supistuu tässä vaihtoehdossa 2 %. BKT supistuu 1,5 %.
- Laskelmassa 2 sisällä Kiinan kaltainen talouden raju äkkipysähtyminen ympäri maailmaa. Tässä vaihtoehdossa Suomen vienti supistuu 15 % ja BKT supistuu 4 %.

Kolme skenaariota
epidemialle – talous
supistuu 3-6 prosenttia

Taloudellisesti pahin riski olisi PTT:n
mukaan pankkisektorin kriisiytyminen.

Suomen BKT:n kehitys eri skenaariossa



Rahoituksen saatavuus on turvattu

Kuntarahoitus on varautunut likviditeetinhallinnassaan äkillisiin taloudellisiin ja yhteiskunnallisiin sokkeihin, ja puskureita poikkeustilanteiden varalta on kasvatettu suuremmiksi kuin koskaan aiemmin. Pystymme siksi vastaamaan asiakkaidemme rahoitustarpeisiin, eikä asiakkaiden rahoituksen saatavuus ole vaarassa.

Kuntaliitto: Koronasta vähintään 1,5 miljardin euron lasku kunnille 2020

🕒 Eilen klo 8:17

Kunnat vetoavat Sanna Marinin (sd) hallitukseen ja vaativat pelastuspakettia.



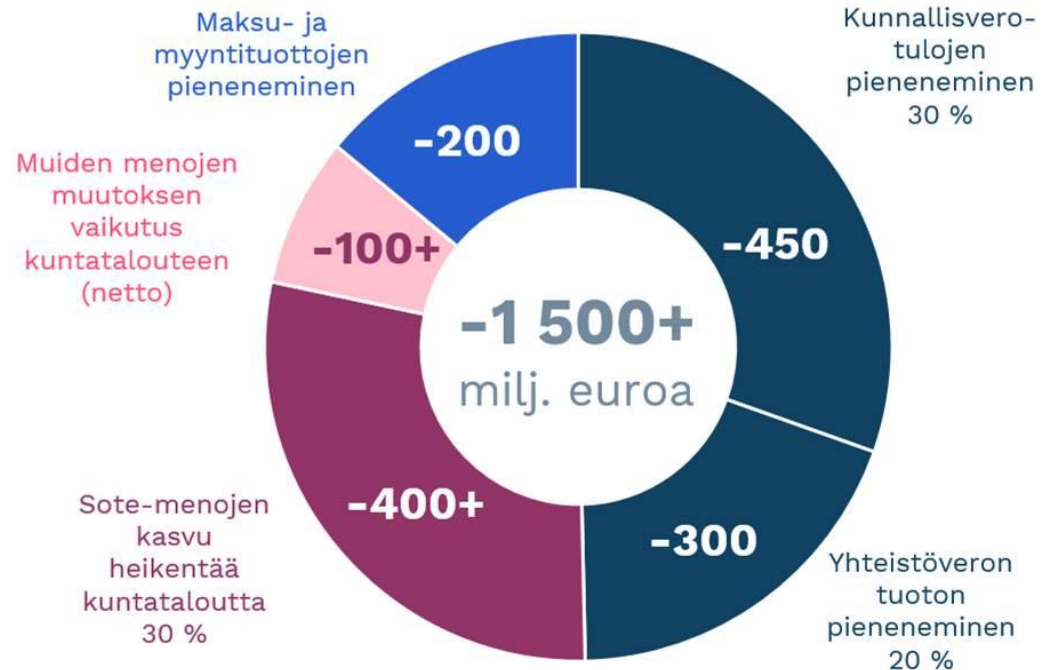
Mikä vaikutus kuntatalouteen?

Kuntaliiton kysely 24 suurimman kaupungin talousjohdolle 22.3.2020

Koronavirusepidemialla vähintään -1,5 miljardin euron vaikutus* kuntatalouteen vuonna 2020

Koronavirusepidemian myötä kaupunkien ja kuntien

- **Kunnallis- ja yhteisöverotulot romahtavat** (yhteensä yli -700 milj. €)
- **Sote-menojen kasvu heikentää taloutta** yli -400+ miljoonaa euroa
- **Maksu- ja myyntituottojen pieneneminen vähentää tuloja** noin -200 miljoonaa euroa
- **Muut vaikutukset heikentävät kuntataloutta** yli -100 miljoonaa euroa



22.3.2020

* Kyselyyn vastanneissa kaupungeissa asuu 56 % (3,1 milj.) väestöstä.
Luvut viety koko maan tasolle mm. verotulojen ja sote-menojen suhteessa.

KUNTA
LIITTO

KUNTA
LIITTO

Koronaepidemian kuntatalousvaikutukset

Vaikutuksia kuntien tuloihin ja menoihin

Kuntien tuloja vähentävät

- Myyntituotot, erit.
 - maan myynti
- Vuokratulot, mm.
 - maanvuokraus
 - toimitilat
- Oma asuntotuotanto
- Sijoitusten tuotot
- Maksuaikojen joustot
- Luottotappiot
- Koulutusorganisaatioiden tuotot
- Kehitystoiminnan ja hankkeiden jäädytys

Suurimmat vaikutukset

- Kunnallisveroon
- Yhteisöveron tuottoon
- Maksutuottoihin, erit.
 - sote (kiireettömän hoidon siirtyessä)
 - varhaiskasvatus
 - kulttuuri
 - liikunta
 - joukkoliikenne

Sote-menot

- Henkilöstö
- Pandemiaosasto
- Hoitotarvikkeet
- Lab. tutkimukset
- Lisätilatarpeet
- Ylityöt
- Sopeutustoimenpiteiden peruuntuminen
- Pelastustoimi, erit.
 - varallaolo
- Sairauspoissaolot
- Kokonaan uudet toiminnot
- Työllisyyden hoidon menot
- Toimeentulotukimenot
- ICT-lisämenot
- Apotin käyttöönoton siirto

- Tukitoimet yrityksille
- Vapaaehtoistyö, arjen tuki
- Kuntaomisteiset yhtiöt
- Seurat, yhdistykset, järjestöt
- Investoinnit
- Rahoitus, lainat

Kuntien menoja lisäävät

Hallitus on päättänyt kuntien tukemisesta

Minkälainen valtion tukipaketti aidosti parantaisi kuntatalouden tilannetta?

On tärkeää erottaa eri päätösten erilaiset **vaikutukset** kuntatalouteen:

1. Uusien päätösten (esim. yritysten veronmaksun helpottamisen) kuntavaikutusten kompensointi **ehkäisee uusien heikennysten syntymisen**, mutta **ei kompensoi** yleisiä koronavirusepidemian vaikutuksia (2) **eikä helpota** kuntien heikkoa taloustilannetta (3).
2. Edellisen lisäksi toteutettava epidemiasta syntyvien yleisten kuntatalousvaikutusten (mm. kunnallis- ja yhteisöverotulojen vähentymisen ja sote-menojen lisääntymisen) kompensointi kunnille **estää kuntatalouden heikkenemisen nykyisestä**, mutta **ei tuo helpotusta** kuntien heikkoon taloustilanteeseen (3).
3. Jo ennen koronavirusepidemiaa olemassa olleen tulojen ja menojen epätasapainon korjaaminen edellyttää edellisten lisäksi sellaisia valtion toimenpiteitä, jotka **vahvistavat heikkoa kuntatalouden tilannetta**. → **”Aito” kuntatalouden parannus**



Valtiolta odotetaan konkreettisia toimenpiteitä, joilla kuntatalouden selviäminen koronavirusepidemiasta turvataan

Kuntatalouden tukipaketti tarvitaan!

- Koronavirusepidemian vaikutukset kuntatalouteen ovat valtavat, täysin ennakoimattomat ja kokonaisvaikutuksen arviointi vielä mahdotonta.
- Tässä vaiheessa toiminnan keskiössä on **palvelutuotannon sovittaminen** uuteen tilanteeseen. Seuraava vaihe on siirtyminen **akuutista kriisinhallintavaiheesta pysyvämpään poikkeustilanteeseen**.
- Kaupunkien ja kuntien merkittävät säästötoimet kuten **lomautukset voidaan välttää vain, jos valtion tuki saatetaan voimaan välittömästi**, tukipaketti on **mittaluokaltaan riittävä ja kohtelee kaikkia kaupunkeja ja kuntia tasapuolisesti**.
- Koronavirusepidemian kuntatalousvaikutusten suuruuteen vaikuttaa täysin se, **missä laajuudessa ja kuinka kauan** poikkeusolot kestävät. Myös se, paljonko henkilöstöä lomautetaan ja miten nopeasti yritystoiminnan toipuminen käynnistyy, vaikuttavat lopputulemaan.



KUNTA LIITTO

Mikä on mielestänne teidän kuntanne talouden merkittävin haaste?





MINISTRY
OF FINANCE

Kuntien automaattinen talousraportointi

Denis Galkin, erityisasiantuntija
25.3.2020 TIJO-seminaari

Mitä uutta säädetään kuntalaissa?

- Kuntalain uusi kokoava pykälä tietojen tuottamisesta ja raportoinnista (121 a §) tuli voimaan 1.1.2020
 - Kuntien ja kuntayhtymien velvollisuus raportoida taloustietonsa Valtiokonttorin järjestelmään käyttäen yhteisiä tietomäärittelyjä
- Lisäksi asetuksenantovaltuus tilinpäätöksen sisällöstä (112 § 2 mom.)
 - Tietojen tuottaminen vertailtavassa muodossa
- Sääntelyn tarkoituksena
 - Luotettavan, ajantasaisen ja vertailtavan taloustiedon saatavuus
 - Kuntien taloustietojen raportoinnin automatisoiminen
 - Raportointivelvoitteiden yhteensovittaminen

Mikä muuttuu ja milloin?

- Kuntien ja kuntayhtymien tulee raportoida taloustietonsa vertailtavassa muodossa Valtiokonttorin valtakunnalliseen tietovarantoon
- vuotta 2021 koskevista tiedoista alkaen
- Korvaa Tilastokeskuksen kuntien ja kuntayhtymien taloustietoja koskevan tiedonkeruun
- Sisältää myös muun säännöllisesti kerättävän kuntien ja kuntayhtymien taloustiedon
- Tavoitteena automaattinen raportointi
- Varajärjestelmä käytettävissä ensimmäisten vuosien ajan

Toimeenpanon ja raportoinnin aikataulu kunnissa

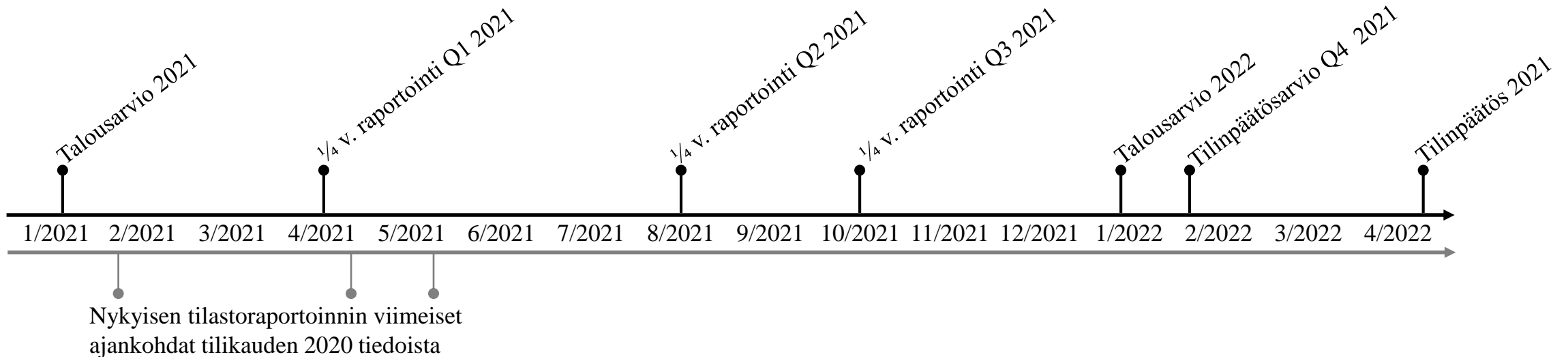
Kunnan valmistelun
vastuuhenkilön
nimeäminen

Tietosisällön
pilotoinnin ja
testauksen aloitus
kunnassa

Kunnan talousarvio
2020 toimitus,
Kokeilutoimitus

Kunnan talousarvio-
valmistelu 2021
uusilla
määrityksillä

Ensimmäinen
kirjaus kunnan
kirjanpitoon uusilla
määrityksillä



Kuntalain uusi sääntely ja v. 2020 annettavat asetukset

Kuntalaki

- Uusi asetuksenantovaltuus
(112 §:n 2 mom.)

- Uusi pykälä tietojen
tuottamisesta ja taloustietojen
raportoinnista (121 a §)

VN:n asetus
tilinpäätöksen ja
eräiden muiden
taloustietojen
sisällöstä

VN:n asetus
taloustietojen
toimittamisesta
(mm. määräajat)

VM:n asetus
seuraavana tilikautena
toimitettavista
tietosisällöistä ja
teknisistä kuvauksista

VM:n asetus raportoitavista tiedoista

- Raportoitavien taloustietojen tarkemmasta tietosisällöstä ja teknisistä kuvauksista säädetään valtiovarainministeriön asetuksella (KL 121 a §:n 3 mom.)
- Asetus annetaan vuosittain koskien seuraavalla tilikaudella toimitettavia tietoja
- Sisällöltään korvaa aiemmat JHS-suositukset
- Asetuksena on kuntia ja kuntayhtymiä sitova
- Sisältö perustuu kuntasektorin (KL, kunnat) ja tietoa käyttävien valtion viranomaisten (ministeriöt, TK, THL, OPH, VK) yhteiseen valmisteluun
- Kerättävien tietojen yhteensovitus tapahtuu VM:n asettamassa tietomäärittelyjen ylläpidon yhteistyöryhmässä

Kuntien taloustietovaranto

- Valtiokonttori ylläpitää kuntien taloustietovarantoa
 - Uusi tehtävä Valtiokonttorille
 - Taloustietovarannon tiedot julkaistaan tietoverkossa avoimen datan periaatteella
 - www.tutkihallintoa.fi
 - Ei julkaista sellaista taloustietoa, josta yksittäisen henkilön voisi tunnistaa
 - Käyttö maksutonta tietoja toimittaville ja tietovarannon käyttäjille



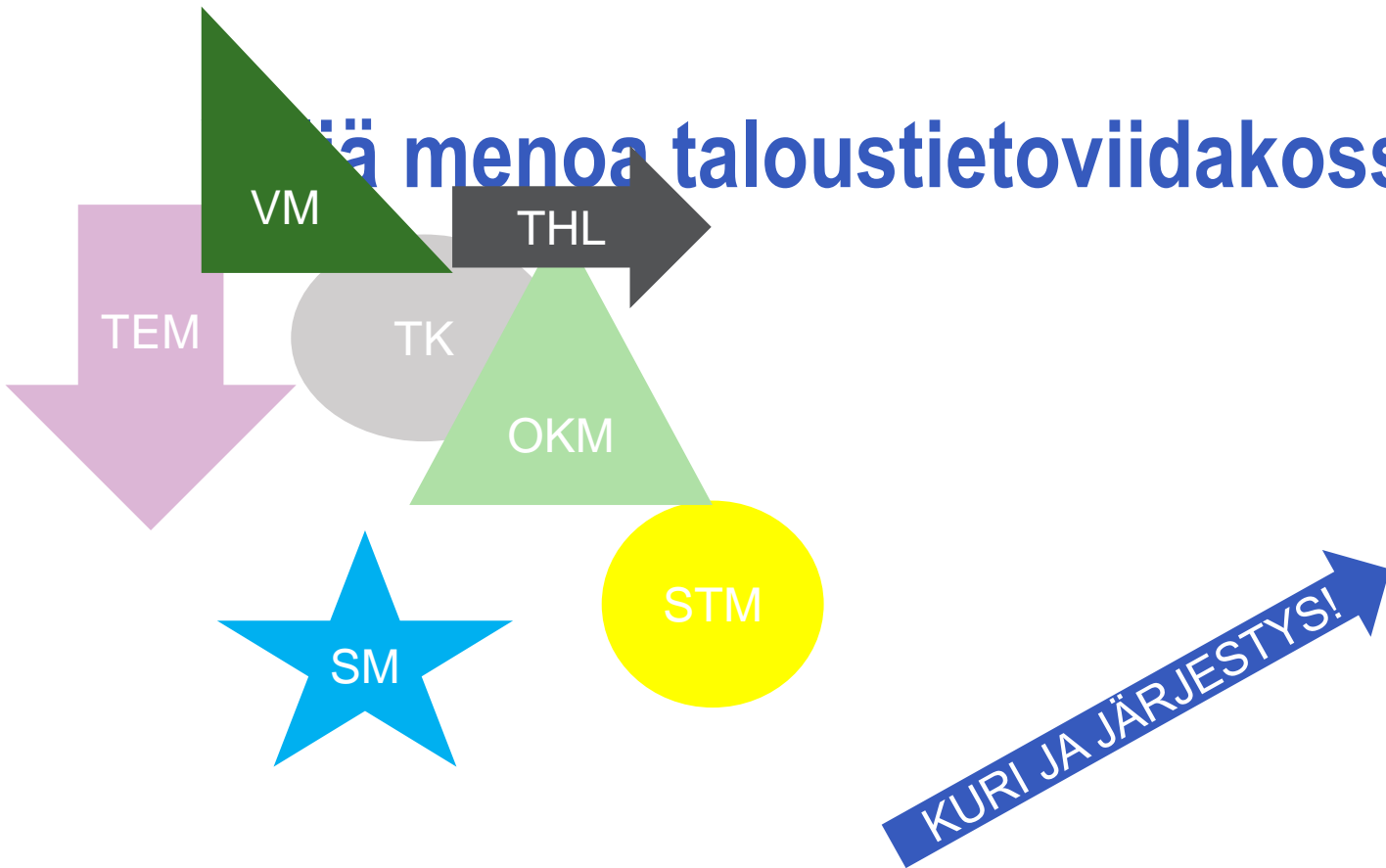
MINISTRY
OF FINANCE

Valtiovarainministeriön tehtäväkenttä

Talouden säännökset ja ohjeet

Talousarvio- ja suunnitelma	Kirjanpito ja tilinpäätös	Sisäinen laskenta
KuntaL 110 § Talousarvio- ja suunnitelma	KuntaL 112 § Kirjanpito KuntaL 113 § Tilinpäätös KuntaL 114 § Konsernitilinpäätös KuntaL 115 § Toimintakertomus VN:n asetus kunnan tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista	
KuntaL 121 a § Kunnan toiminnan, talouden ja palvelutuotannon tietojen tuottaminen ja toimittaminen VN:n asetus tietojen toimittamisesta VM:n asetus tietosisällöstä (vuosittain)		
	Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeet ja lausunnot	
JHS 199 Kuntien ja kuntayhtymien talousarvio ja –suunnitelma	JHS 192 Kuntien ja kuntayhtymien tililuettelo (päivitys voimaan 2021) JHS 205 Kuntien ja kuntayhtymien taloustietojen raportointi (voimaan 2021)	JHS 203 Kuntien ja kuntayhtymien kustannuslaskenta JHS 200 Kuntien ja kuntayhtymien palveluluokitus
JHS 194 Kuntien ja kuntayhtymien XBRL-taksonomia (kokoava)		

Tä menoa taloustietoviidakossa



Taloustietojen ylläpidon yhteistyöryhmä

- Sanastot, koodistot, tekniset kuvaukset
- Raportoitavien tietojen yhteensovitus
- Kirjaamiskäytännöt ja tulkinnat
- Käsitteiden ylläpito
- Yhteentoimivuuspalvelut ja -menetelmät

VM:n rooli tässä kaikessa

- VM asetuksen valmistelu:
 - VM virkatyönä, yhteistyöryhmä koordinoi, vuosittain seuraavan vuoden kerättävistä tiedoista.
 - Asetuksen sisältö
 - Koodistot (kuten tililuettelo ja palveluluokitus)
 - Sanastot (tilien ja palveluluokkien sisältö)
 - Tietomalli (XBRL-taksonomia)
 - Ohjeet tiedon jäsentämisen tukena
 - JHS-ohjeiden koonti yhteen pakettiin ja ohjeiden jatkuva kehittäminen
 - Asetuksen ja ohjeen välinen rajanveto

Voiko muutos olla hyvästä?

- Voisiko vertailukelpoisesta tiedosta olla jopa hyötyä?
 - Sisäisen laskennan ja niitä tukevan laskentarakenteen kehittäminen käynnissä kunnissa
 - palveluluokitus (nyk. tehtäväluokitus) laajenee mutta sisältö yhtenäistyy
 - Avoin tieto -> mahdollistaa kehityksen
- Tiedonkeruun laajentaminen vuodesta 2022 alkaen
 - Uudet tietotarpeet mm. kilpailulainsäädäntö, erilliskeruiden arviointi, sote-uudistus...
- Yhteistyörakenteet: jatkuva yhteinen keskustelu ja aktiivinen pullonkaulojen poisto
 - Tiedonkeruun uutena toimijana **Valtiokonttori**



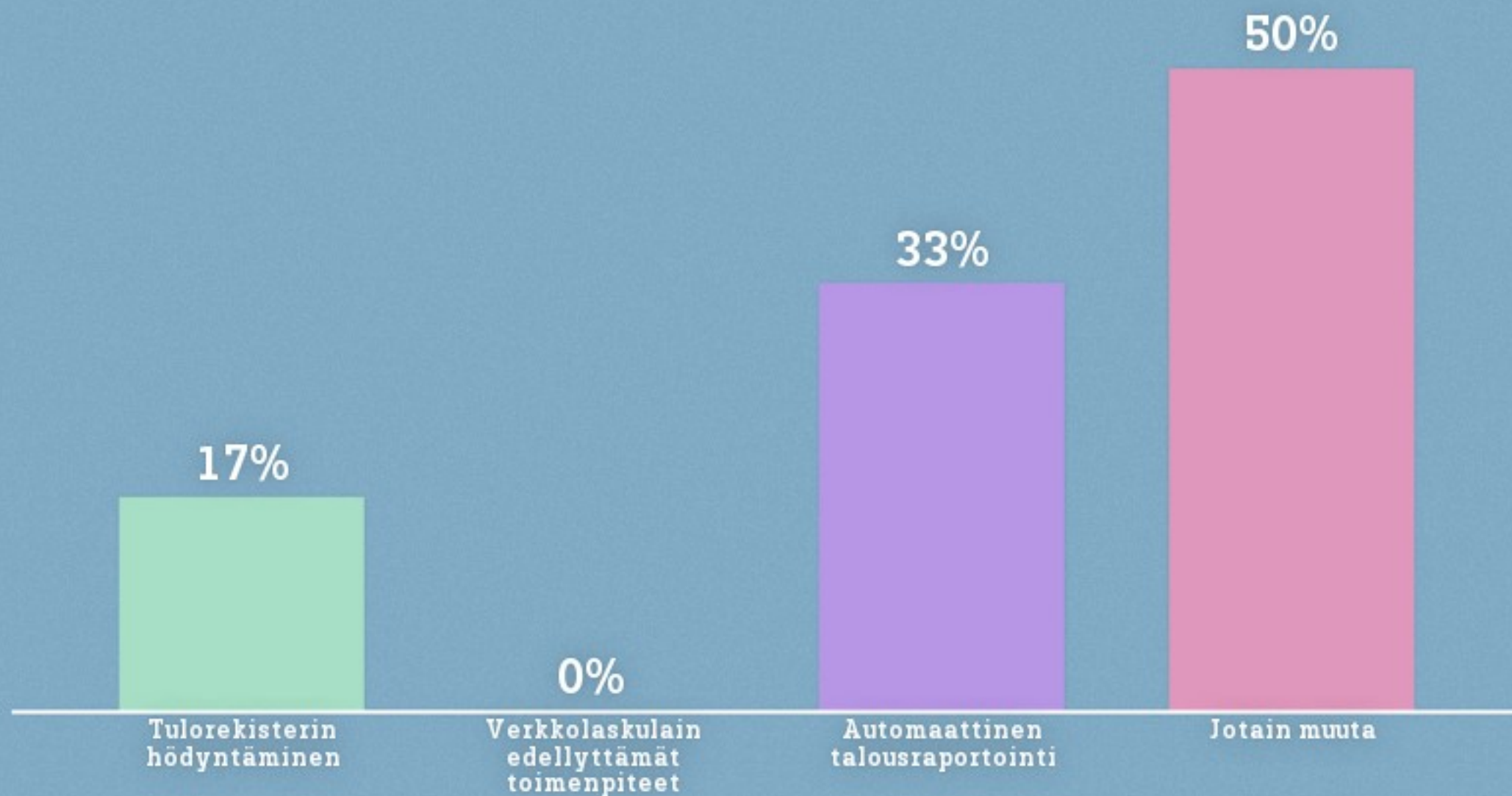
MINISTRY
OF FINANCE

Kiitos

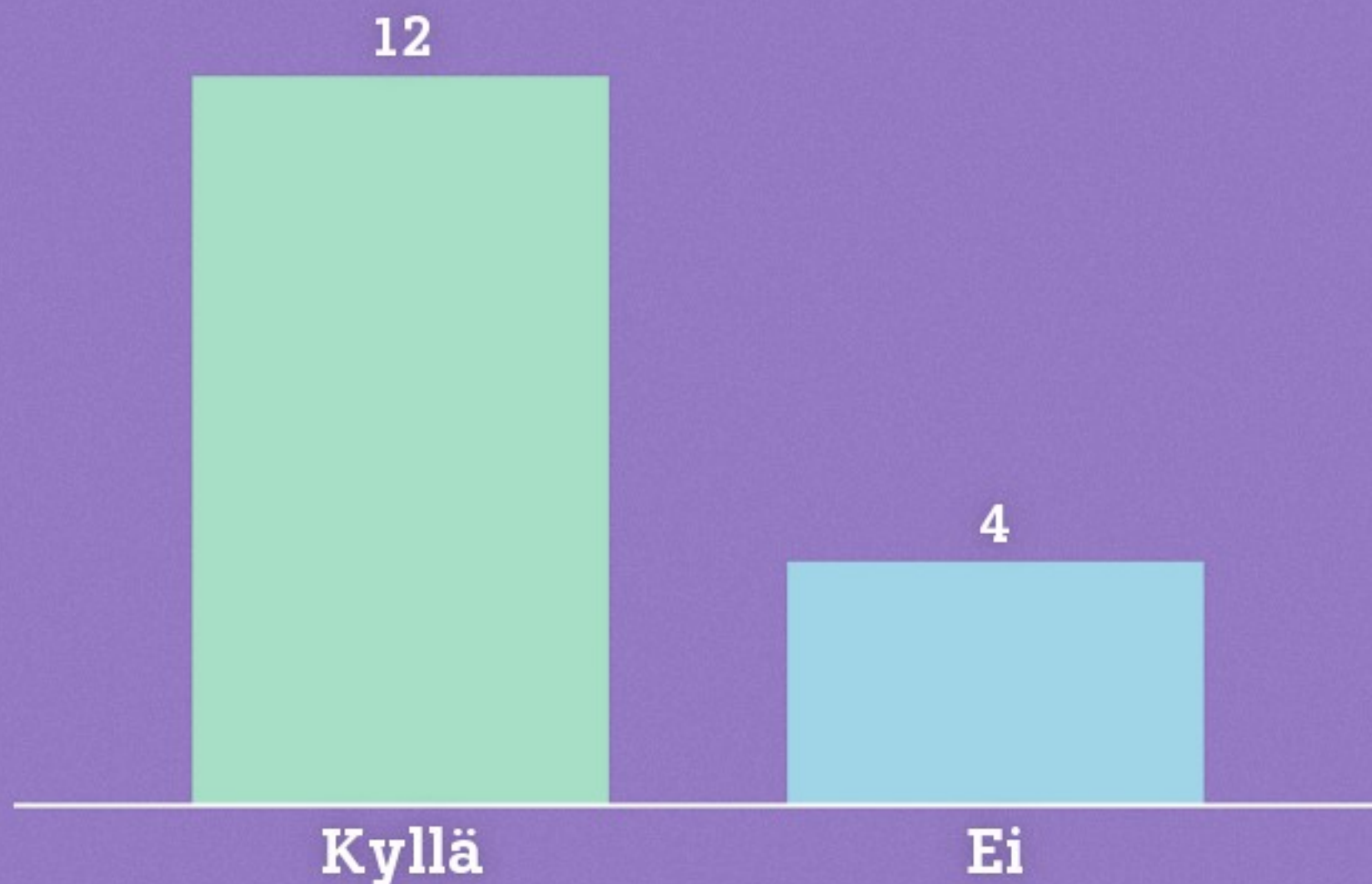
Denis Galkin,
erityisasiantuntija
Valtiovarainministeriö

Reaaliaikatalous on juuri mitä tarvitsemme

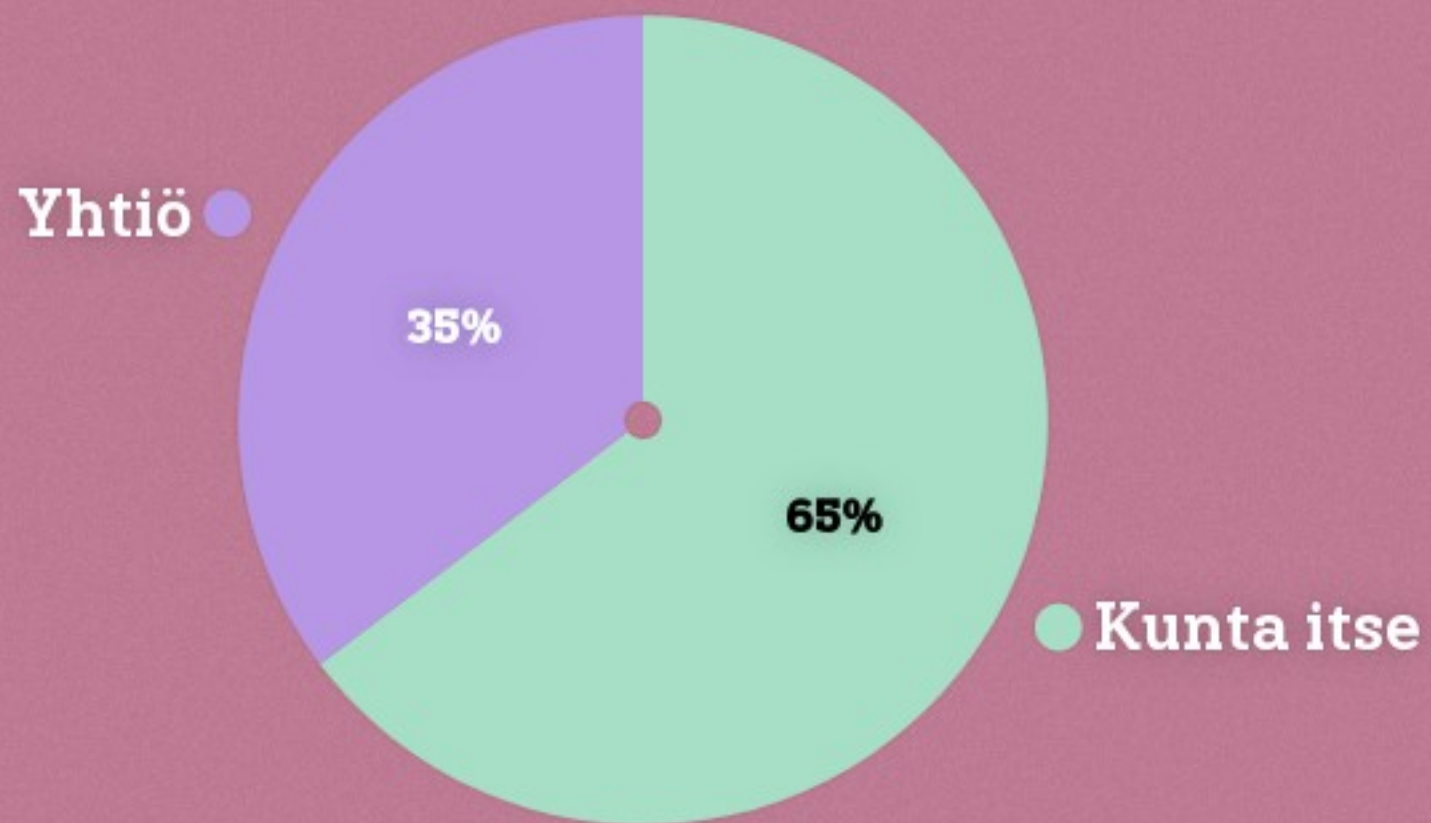
Mikä on kuntanne taloushallinnon suurin haaste seuraavan 6-12 kk aikana?



Onko kuntanne talousarviossa vuodelle 2020 varauduttu taloushallinnon automatisointiin?



Kuntamme taloushallintopalvelut hoitaa pääasiassa



Jos vastasit "jotain muuta" kysymykseen taloushallinnon haasteista, mikä tämä haaste on?

Henkilöstövaihdokset sekä liittymät muihin järjestelmiin: Mm. henkilöstöhallinnon järjestelmä vaihtuu ja väestötietojärjestelmä, varhaiskasvatuksen järjestelmä sekä sosiaalipuolen järjestelmä päivittyy suuresti.

1) Tietohallintolaki. 2) "Sisäisen laskennan kehittäminen on käynnissä kunnissa" VM:n edustajalla. Se EI ole käynnissä, kaikilla. Ei voi kirjoittaa yleistäen, että sellainen työ olisi käynnissä. Tehkääpä VM:ltä kysely tässä vaiheessa vuotta.

Tiedolla johtamisen edistäminen, toiminnan tuloksellisuuden lisääminen.

Sisäisen laskennan kehittäminen

Kiitos osallistumisesta kyselyyn!

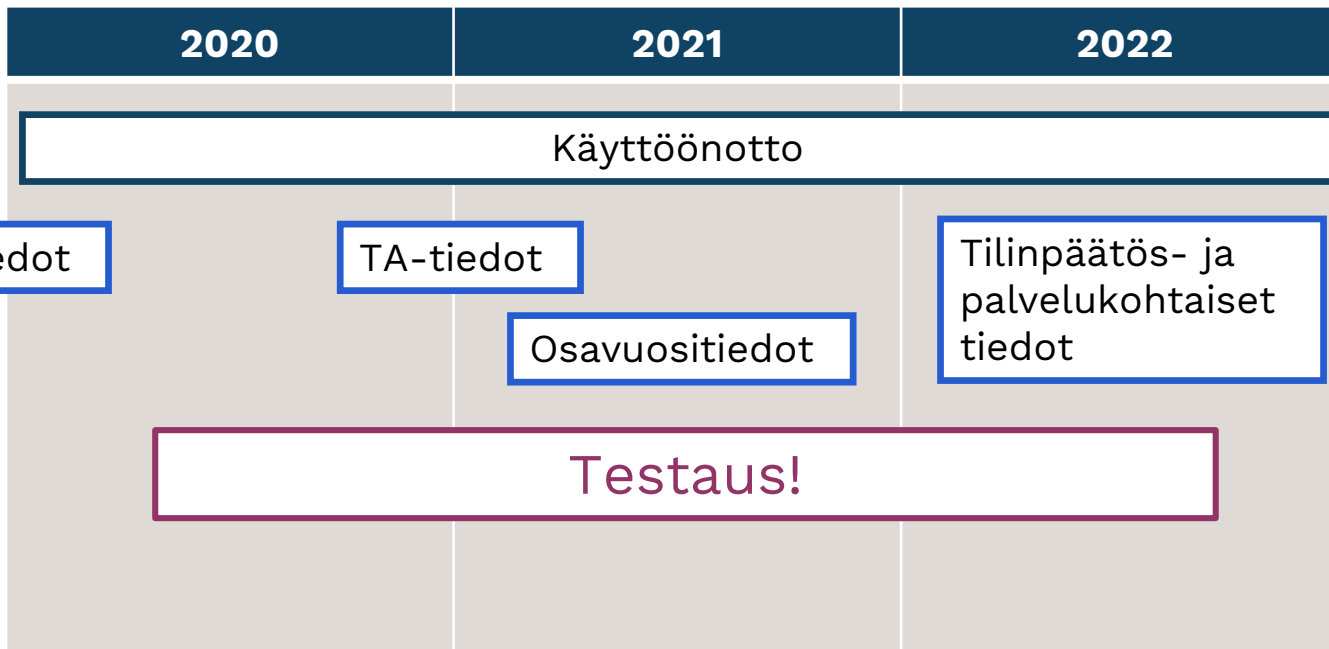


Kuntien ja kuntayhtymien palveluluokitus

TIJO-seminaari 25.3.2020

Minnamaria Korhonen @minnamariak

Talousraportoinnin uudistuksen aikataulu



Talousraportointia ohjaavat

- Tililuettelo
- Palveluluokitus
- Kustannuslaskenta
- Sektoriluokitus
- Kilan kuntajaoston yleisohjeet ja lausunnot
- VM:n ja VN:n asetukset
- Kuntalaki & muu lainsäädäntö

”AURA”-käsikirja

Aura sisältää myös mm.

- Taulukkomallien ohjeet
- Nolla-arvot, etumerkit
- Kommentointi, virheiden korjaus jne.

Talousraportoinnin kuutiomalli

Huom! Osa raportoitavista tiedoista ei tule suoraan kirjanpidosta, esim. tilinpäätöstietoja täydentävät tiedot = KKYTT tai kuutiomallista, esim. opetuksen kustannustiedot = TOTT

Kumppanikoodi
Y-tunnus
Sisäiset erät

Palvelu-
luokka
+ Tuote a
+ Tuote b
+ Tuote c



Tili
+ Alatili 1
+ Alatili 2
+ Alatili 3

Palveluluokitus ja kustannuslaskenta



- Palveluluokitus määrittelee, miten kunnan tehtävien toteuttamisesta aiheutuvat kulut ja tuotot luokitellaan viranomaisraportoinnin tarpeisiin.
- Kustannuslaskentaohjeistus tukee palveluluokkien vertailukelpoisuutta yhdenmukaistamalla palveluluokkiin liittyvää kustannuslaskentaa.

Palveluluokituksen peruseriaatteen

- Korvaa tehtävittäin kerättävät taloustiedot alkaen vuodesta 2021.
- Kattaa kaiken kunnan toiminnan
 - Kuntien lakisääteiset sekä itselleen ottamat tehtävät.
 - Täsmättävä tuloslaskelmaan.
- Yleishallinnolle on oma palveluluokka, eikä sitä jaeta edelleen muille palveluluokille.
- Kaikki muut hallinto-, tuki- ja lisäpalvelut, tuet ja avustukset kohdistetaan varsinaiselle palveluluokalle, jonka toimintaa ne ”tukevat”.
- Ylläpidetään koodistopalvelussa:
<https://koodistot.suomi.fi/codescheme;registryCode=sbr-fi-code-lists;schemeCode=PA-2019-1>
- Ainakin toistaiseksi vielä myös Excelissä (Liite 1): <http://www.jhs-suositukset.fi/suomi/jhs200>

AURA:
Kustannuslaskenta

AURA:
Kustannuslaskenta

Luokat, jotka vaativat erityistä huomiota

Yleishallintopalvelut

- Ensisijaisesti lakiperusteiset yleiseen hallintoon liittyvät palvelut.

Tukipalvelut

- Palveluluokituksen apuluokka. Tukipalvelukustannukset voidaan raportoida tällä palveluluokalla, minkä jälkeen kustannukset kohdistetaan varsinaisille palveluluokille sisäisellä laskutuksella tai summatasoisesti vyöryttämällä.

Tilavuokrauspalvelut

- Kunnan muiden tilojen kuin asuntojen vuokraaminen, tyhjillään olevat tilat, myös sisäiset vuokrat voivat mennä tätä kautta varsinaisille palveluluokille.

Erittelemätön-alkuiset luokat

- Vain kuvauksessa mainittujen palveluiden ostot kunnilta ja kuntayhtymiltä

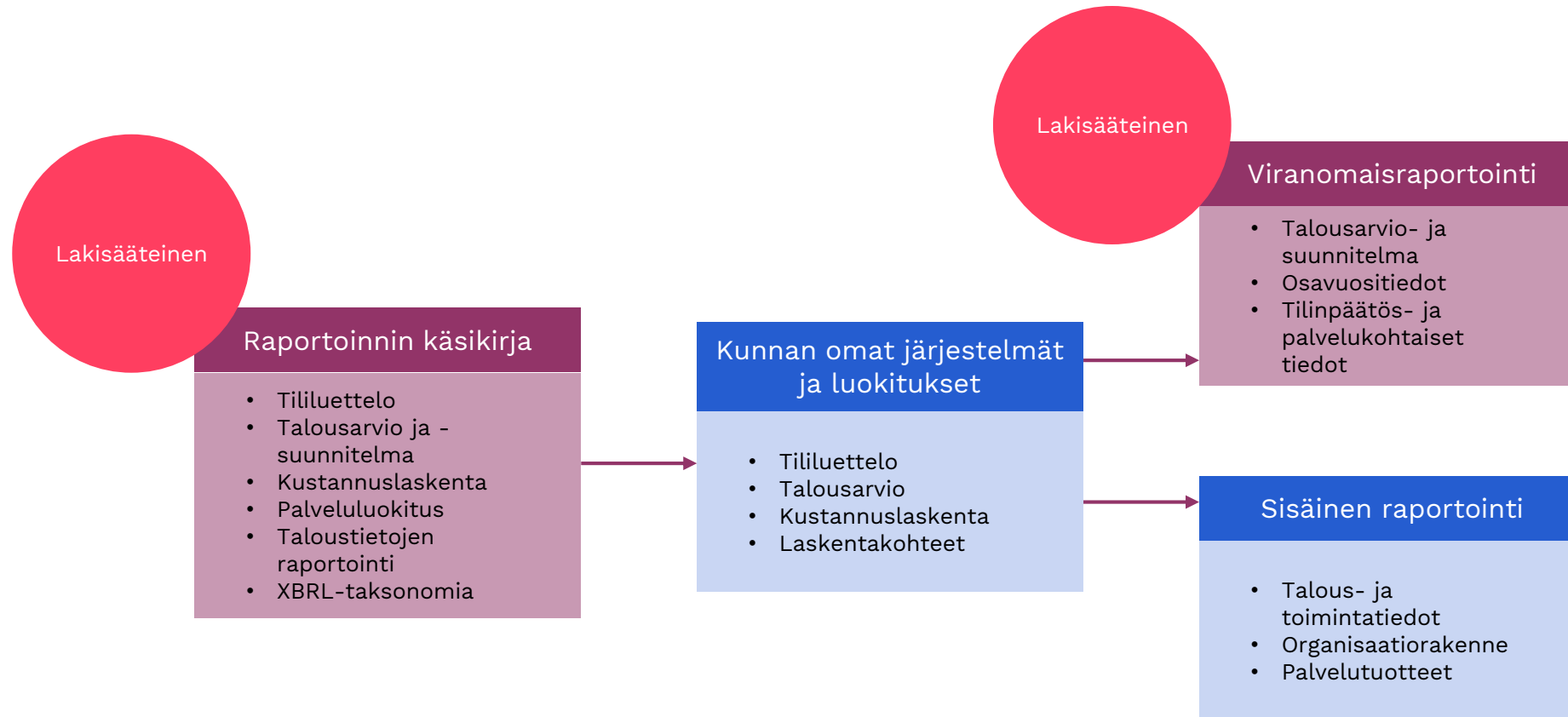
Numero – Palvelu – Lyhennelmä – Kuvaus – Huomautus

VELUN NUM	PALVELU	PALVELUN LYHENNELMÄ	
1101	Yleishallintopalvelut	yleishallinto	Ensisijaisesti lakiperust
1102	Vaalien järjestäminen	vaalit	Kunnan keskusvaalilaut
2120	Erittelemätön lastensuojelun sijaishuolto	eritlastensuojelu	Erittelemätön-luokkaa v
2121	Lastensuojelun ammatillinen perhehoito	lastenamperhehoito	lastensuojelun ammatilli
2122	Lastensuojelun laitospalvelu	lastenlaitoshoito	lastensuojelun laitoshoit
2123	Lastensuojelun perhehoito	lastensuojelusijai	lastensuojelun perhehoi
2131	Lastensuojelun avohuolto	lastensuojeluavo	lastensuojelun sosiaality
2180	Erittelemättömät lapsiperheiden palvelut	eritlastensosiaali	Erittelemätön-luokkaa v
2181	Lapsiperheiden sosiaalityö ja -ohjaus	lapsisosiaalityo	lapsiperheille tarkoitettu
2182	Lapsiperheiden kotipalvelu ja perhetyö	lapsiperhekotipalv	lapsiperheille tarkoitettu
2183	Kasvatus- ja perheneuvonta	perheneuvonta	kasvatus- ja perheneuv
2185	Ensi- ja turvakotipalvelu	ensikotipalvelu	ensikotipalvelu ja turvak

Sosiaali- ja terveydenhuolto, ympäristöterveydenhuolto ja pelastustoimi

Toimintatapa	Raportointi	Raportointi
Kunta tuottaa palvelun	Kunta raportoi palveluluokituksen tasolla	
Kunta ostaa palvelun kuntayhtymältä	Kunta raportoi ~ karkean palveluluokituksen tasolla palveluiden ostot	Kuntayhtymä raportoi palveluluokituksen tasolla
Kunta ostaa palvelun yksityiseltä palveluntuottajalta	Kunta raportoi palveluluokituksen tasolla	
Isäntäkuntamalli	Kunta raportoi ~ karkean palveluluokituksen tasolla palveluiden ostot, kunta raportoi asiakasmaksut ja muut tulot muilta kuin kuntayhtymiltä palveluluokituksen tasolla.	Isäntäkunta raportoi palveluluokituksen tasolla

Yksi data, useita käyttötarkoituksia



Minnamaria Korhonen

Erityisasiantuntija, Kuntatalous

p. 050 513 4641

s-posti: minnamaria.korhonen@kuntaliitto.fi

@minnamariak



www.kuntaliitto.fi

Tiedolla johtaminen

TIJO-seminaari 25.3.2020

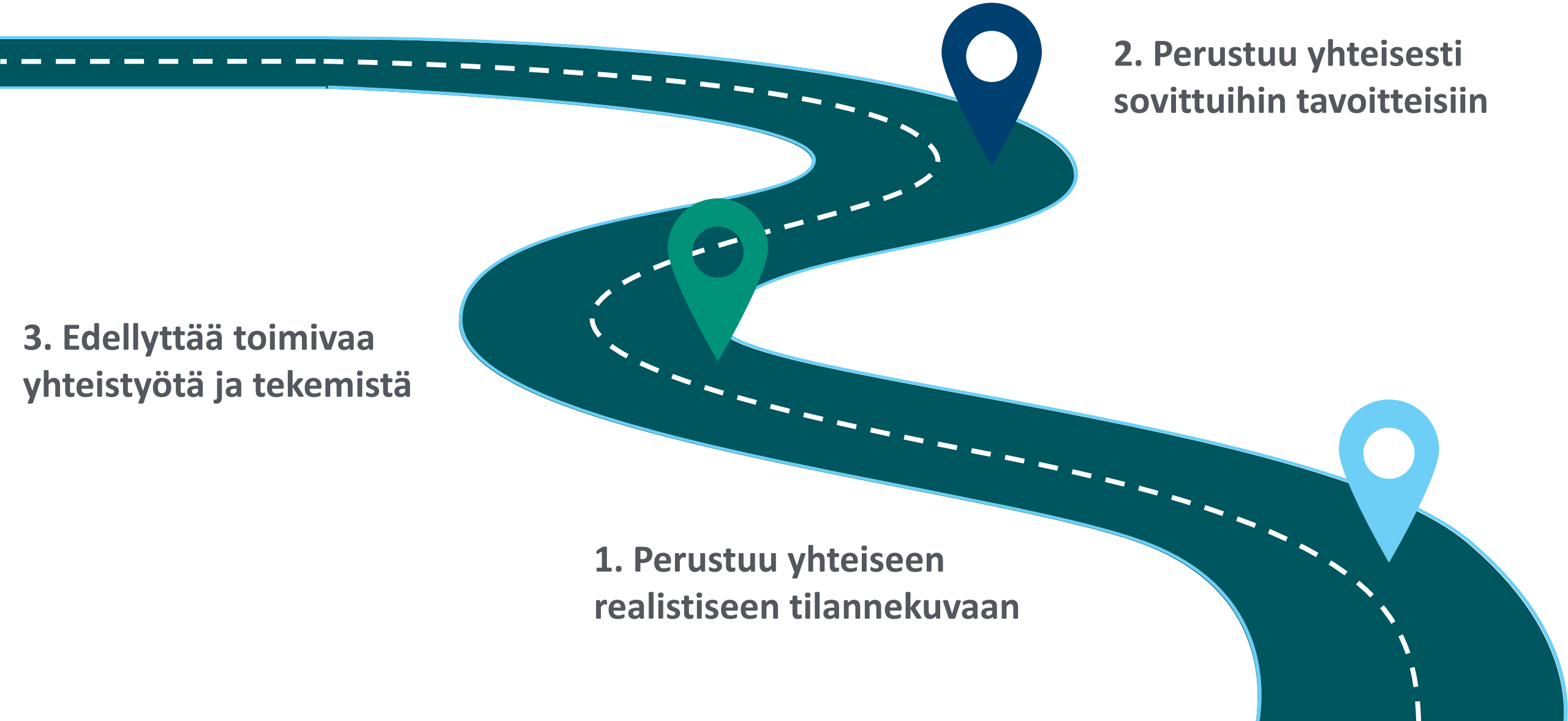


[linkedin.com/in/kimmo-haapasalo-9756579/](https://www.linkedin.com/in/kimmo-haapasalo-9756579/)



[@KimmoHaapasalo](https://twitter.com/KimmoHaapasalo)

Tiedolla johtaminen vaikuttavammin



2. Perustuu yhteisesti sovittuihin tavoitteisiin

1. Perustuu yhteiseen realistiseen tilannekuvaan

3. Edellyttää toimivaa yhteistyötä ja tekemistä

Mitä tietoa tarvitaan johtamisen ja päätöksenteon tueksi?

- Toiminnan ennakointi – muutosvoimien, trendien ja hiljaisten signaalien huomioiminen
- Tutkimusyhteistyö ja kansainvälisen tiedon käyttäminen
- Tarkempaa tietoa kuntatasolta käyttöön ja tiedon keruun automatisointia
- Toiminnan arviointi ja seuranta systemaattiseksi



Yhteisesti sovittu tavoitteet



- Suunnittelun eheä ketju – strategia, poliittinen ohjelma, taloussuunnittelu
- Talouden ja toiminnan suunnittelu edistää strategian tavoitteita
- Maankäyttö, investoinnit ja palveluverkko on syytä ennakoida 15 aikajänteellä
- Tavoitteiden ja tilanteen todentaminen mittaroinnin kautta

Parannetaan yhteistyötä ja tekemistä

- Tiedolla johtaminen on verbi
- Suunnittelun lisäksi aikaa ja resursseja asioiden toimeenpanoon
- Siiloja voi purkaa tai madaltaa niin toimialojen kuin toimielinten välillä
- Kuntakonsernin optimointi
- Kolmannen sektorin hyödyistä neljännen sektorin resursseihin



Kuntakohtainen kehittäminen



- Osana TIJO-verkoston kunnalla on käytettävissään kolme konsultointipäivää kunnan omaan kehittämistoimintaan.
- Osallistujina voi olla kuntien ammatillinen johto ja toimialojen edustus. Kehittämistyöpajoja voidaan järjestää myös luottamushenkilöille.
- Kehittämisteemat suunnitellaan yhdessä organisaation tarpeen mukaisesti.

Kehityskohteita, esim.:

- Ulkoisen ja sisäisen raportoinnin kehittäminen
- Palveluiden tuotteistaminen
- Tiedolla johtaminen
- Muutokseen varautuminen ja ennakointi
- Strategian, toiminnan ja talouden yhteys
- Johtamisjärjestelmä ja organisaatorakenteet
- Kuntatalous ja tuottavuus
- Asiakslähtöisyys

Ollaan yhteydessä

Kimmo Haapasalo

FCG Konsultointi

+040 5203020

kimmo.haapasalo@fcg.fi



[linkedin.com/in/kimmo-haapasalo-9756579/](https://www.linkedin.com/in/kimmo-haapasalo-9756579/)



[@KimmoHaapasalo](https://twitter.com/KimmoHaapasalo)



Taloushallinnon ruuhkavuodet – palvelumuotoilutyöskentely

25.3.2020

Tom Holmroos

**Mikä on keskeisin haaste
taloushallinnon ja tiedolla johtamisen
kehittämisessä kunnassa**

45 prosenttia ajankäytöstä pystytään automatisoimaan tällä hetkellä käytössä olevilla teknisillä menetelmillä

Ohjelmistorobotiikka muiden automaatio- ja keinoälyteknologioiden kanssa tulee automatisoimaan noin 35% kaikesta työstä vuoteen 2035 mennessä.

Automaatio tulee vaikuttamaan jopa 60 prosenttia kaikista nykyisistä ammateista

Vuoteen 2024 mennessä yritykset vähentävät operatiivisia kuluja 30% ottamalla käyttöön uutta teknologiaa ja optimoimalla prosesseja

Tällä hetkellä länsimainen toimistotyöntekijä on 90% kalliimpi kuin ohjelmistorobotti

73% yrityksistä sanoo korvaavansa taloushallinnon ihmisiä automaation ratkaisulla vuoden aikana. (vuosi sitten luku oli 53%)

**OSTOLASKUJEN
KÄSITTELY KUNNISSA
VIE ARVIOLTA
149 000
HENKILÖTYÖPÄIVÄÄ
VUODESSA**

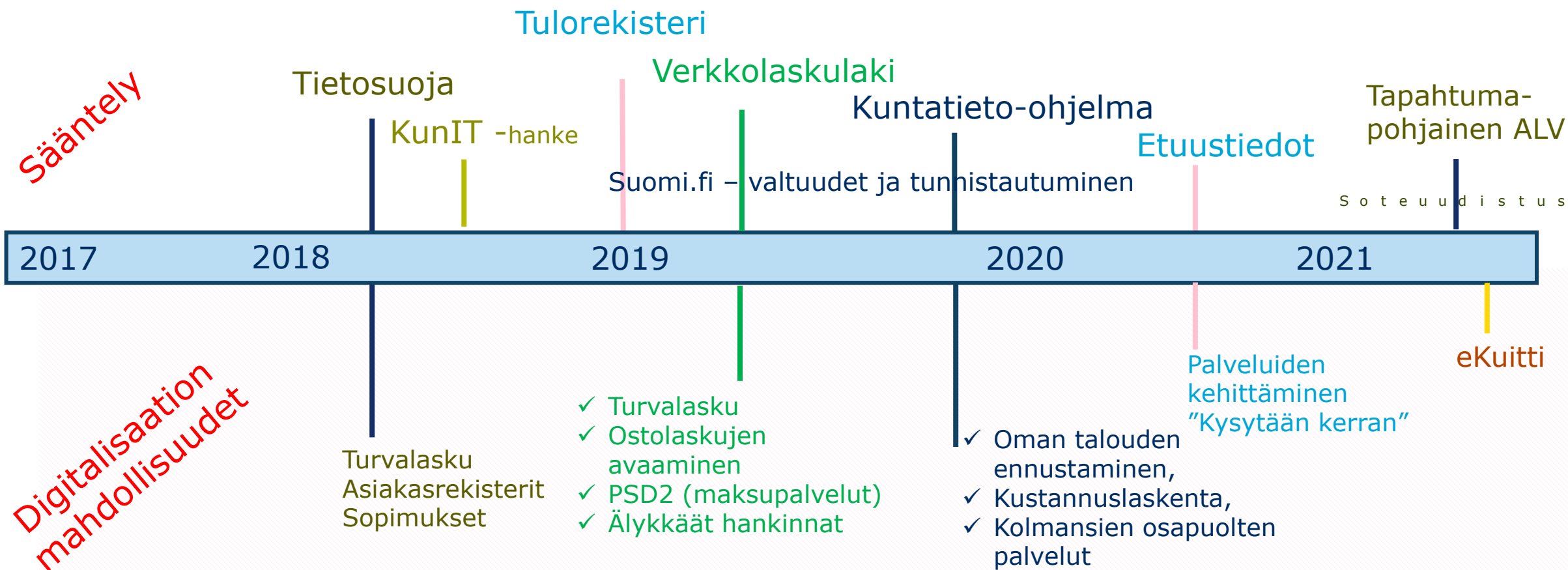


”Digiaikana talousjohtajien pitää toimia muutosten aikaansaajina ja strategisina päätöksentekijöinä” (Rob Dicks Deloitte).

Yleisiä tavoitteita...

- Sääntely vie kohti reaaliaikataloutta tulorekisteri, verkkolasku, ekuitti, alv-tapahtumat reaaliaikaisuus
- Digitalisoida taloushallintoa, jotta taloustietoa voidaan käyttää nykyistä tehokkaammin hyödyksi toiminnan johtamisessa, seurannassa ja arvioinnissa
- Taloustietoja tulee voida käyttää hyödyksi myös muualla kuin taloushallintojärjestelmän sisällä, mikä mahdollistaa monipuolisemman analysointitoiminnan
- Kunnissa taloustieto on lähtökohtaisesti julkista ja tulisi luovuttaa pyydettyäessä (esim. ostolaskujen avaaminen)
- Edellytys kaikelle on tietomäärittelyjen harmonisointi eri prosesseihin liittyen (esim. ulkoisen raportoinnin määrittelykset XBRL-taksonomiaan)

Taloushallinnon ruuhkavuodet

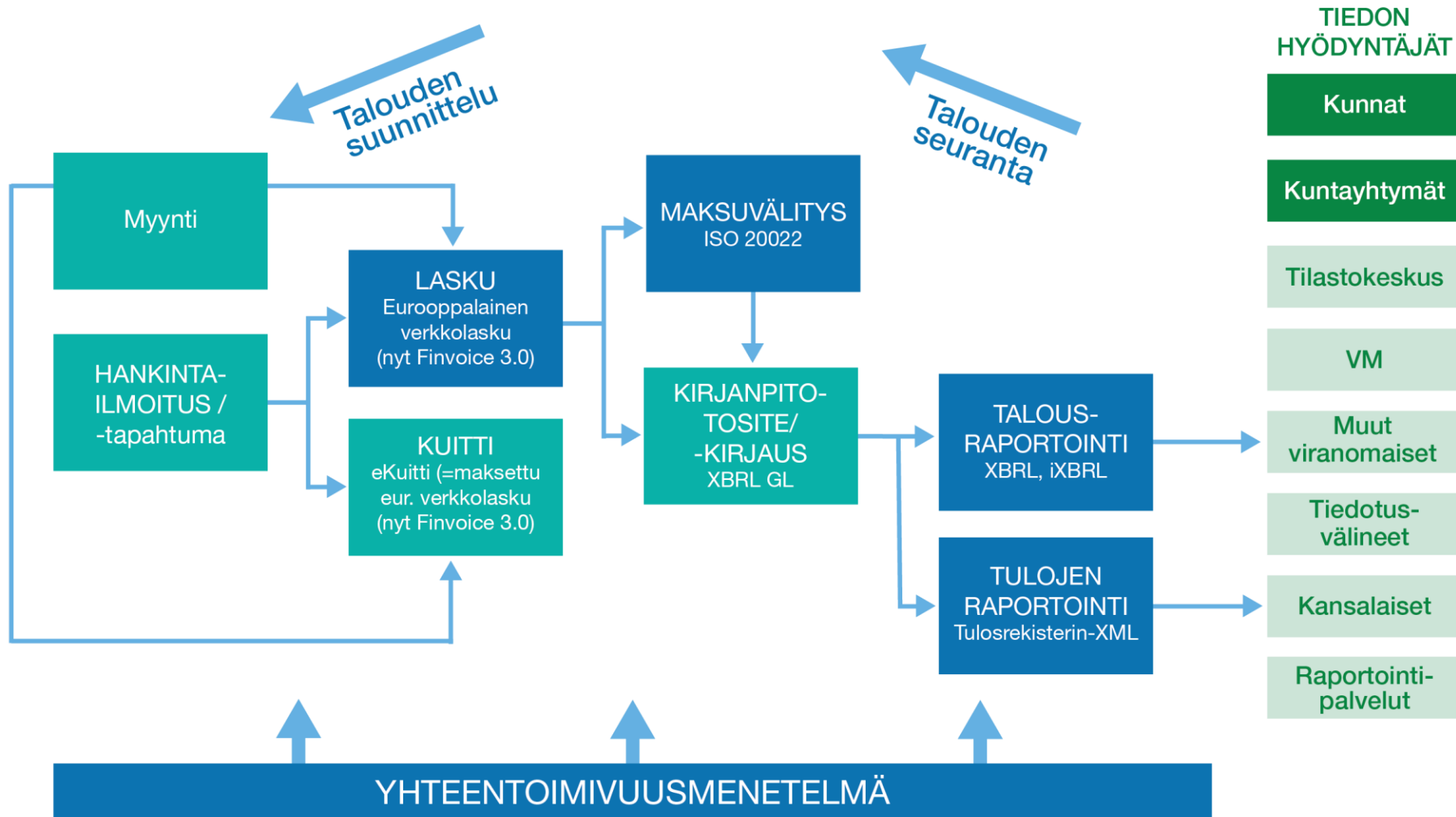


Yhteentoimivuus

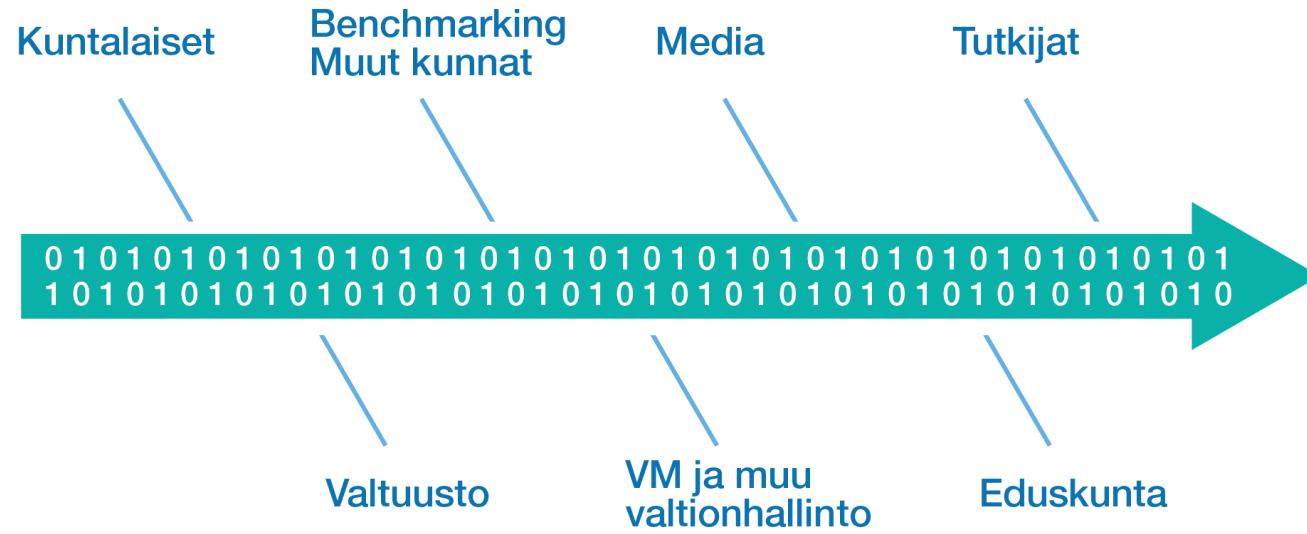
Entä mitä kunta haluaa? Hallittu muutoksen johtaminen => tietojärjestelmät, roolit ja integraatiot (ka)
Tiedon tuottamisen ja päätöksenteon tuen rooli (vrt. transaktiotyö)?
Työnkuvien ja osaamisvaatimusten muutos
Kokonaisuuden optimointi (vrt. ostolaskureskontra => hankinnasta maksuun kokonaisuus)

Toimintaympäristön kehittyminen kunnan taloushallinnon näkökulmasta

Kunnan päätöksenteko

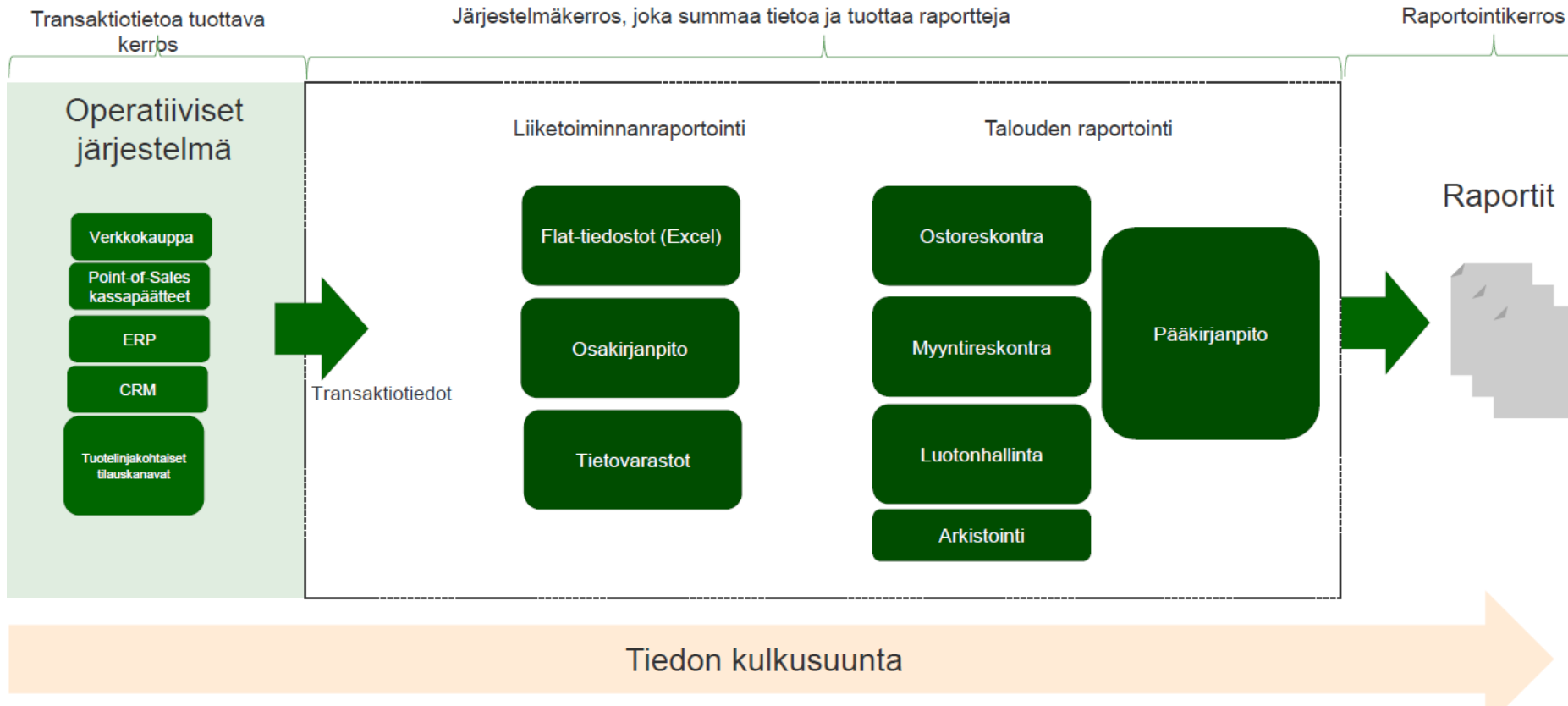


Yksi data, useita käyttötarkoituksia



REAALIAIKATALOUDEN ARKKITEHTUURI...

Ylätason transaktiotiedon referenssiarkkitehtuuri



TYÖPAJA

**Mikä on keskeisin haaste
taloushallinnon ja tiedolla johtamisen
kehittämisessä kunnassa**

Harjoituksen tavoite

- Koota haasteita valituista teemoista
- Kehittää ongelmasta/haasteesta tavoite ja ideoida ratkaisuja sille.
- Opetellaan etätyöpajatoimintaa

TUPLATIMANTTIMALLI

YMMÄRRÄ
HAASTA

FOKUSOI
PRIORISOI

KEHITÄ
KUVITA

PITCHAUS
PRESENTOI

IDEAKARTTA

KONSEPTI

HYÖTYJEN
ARVIOINTI
MITEN VOISIMME...

EVALUOINTI
RATKAISUN VALINTA

VAIKUTUS

EFFORT



Aikataulu

Aloitus <i>5 min</i>	Taloushallinnon ja tiedolla johtamisen Kehittämisen haasteet kunnassa
Tehtävä 1: Haaste <i>30 min</i>	Haasteiden määrittely
Tehtävä 2: haasteiden tiivistäminen <i>20 min</i>	Haasteiden konkretisointi
Keskustelu ja yhteenveto	kotitehtävä

Tehtävä 1: Haasteet taloushallinnon digitalisoinnin ja tiedolla johtamisen suhteen



haasteet
30 min

- Keskustelkaa esim:
 - Mitä asioita / ilmiöitä / haasteita /mahdollisuuksia / kysymysmerkkejä omaan teemaan liittyy?
 - Mitä osaamista, tietoa, dataa tarvitaan?
 - Miten tekemisen pitää muuttua, entä johtamisen?
 - Työkalut?

Haastekentän haarukointi

--	--	--

Tehtävä 2: Kiteyttäkää 1-3 keskeisintä konkreettista haastetta (tai mahdollisuutta)



- Kootaan keskustelusta tunnistetut haasteet tai mahdollisuudet
- Tunnistetaan tärkeimmät (3)

Haaste 1

Haaste 2

Haaste 3

Käännetään haasteet tavoitteiksi

Tavoite 1

Tavoite 2

Tavoite 3

The background is a vibrant, abstract composition. It features a large, bright yellow area on the left that transitions into a white space on the right. This white space is heavily splattered with red paint, creating a marbled effect. A prominent diagonal brushstroke, rendered in a textured yellow, runs from the top-left towards the bottom-right. Scattered throughout the composition are several solid-colored circles: one orange circle in the upper right, one orange circle in the lower middle, and one orange circle in the lower right. Additionally, there are dark blue splatters and brushstrokes in the bottom right corner.

KUNTA LIITTO

Haaste 1

Resurssit ja osaaminen (tehdään paljon otona)

Haaste 2

Yhteismitallisuus puuttuu
Prosessit ja niiden kuvaus

Haaste 3

Operatiivisten järjestelmien hajanaisuus ja suuri määrä
Tulorekisterin hyödyt miettimättä

Haaste 1

Yhteinen ymmärrys ja tavoitteet

- Käsitteiden määrittely ja yhteinen ymmärrys
- Tahtotila on kuitenkin jaettu ja tunnistettu

Haaste 2

Johtaminen

- Toimintatapamuutoksia ei voi hankkia, vaan ne täytyy johtaa
- Yhteistyö eri toimialojen osalta on haastavaa (siiloutunut organisaatio)
- Asiat ja ongelmat eivät ole vain talous- tai tietohallinnon asioita, vaan myös toiminnan asioita
- ***Sitoutuminen hyötyjen kautta – niitä täytyy tuoda esille***

Haaste 3

Järjestelmät ja tieto

- Miten järjestelmät taipuvat muutoksiin ja tietotarpeisiin (mm. palkkajärjestelmä ja taloushallintajärjestelmä)
- Miten oleelliset tiedot saadaan kerättyä?

Haaste 1

Kehittämistyön rajalliset resurssit.

Haaste 2

Tiedonkeruu prosessin alkupää: tietojen keruun oikeamuotoisuuden ja oikeasisältöisyyden varmistaminen.

Haaste 3

Tiedon (aito) hyödyntäminen johtamisessa – tiedetään, mitä tietoa johtamisessa halutaan hyödyntää, ja se on osa tietovarantoa.

Haaste 1

Johdon ja ICT:n tuki ja kaikkien osallistaminen.

Projektisuunnitelma ja sen hiominen yhdessä, sitouttaminen, osaamisen varmistaminen.

Haaste 2

Tietojärjestelmät palvelemaan tavoitteita.

Haaste 3

Hyödyt näkyviksi – avoin tieto (kuntalaiset, viranhaltijat, päätöksentekijät).